

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การศึกษาความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ของชาวดำบลสี่แก้ว
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้วิจัย** : พระใบฎีกาคำปุ่น ทุมมทินโน
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระมหาประมวล ฐานตฺโต, ดร. ป.ธ. ๖, พธ.บ.(ภาษาไทย),
M.A. (Ling), M.A., Ph.D.(Pali & Bud).
 - : ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ ป.ธ.๘, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Bud.),
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
 - : ดร.ประยูร แสงใส, ดร. ป.ธ. ๔, พ.ม., พธ.บ., P.G. Dip. In Journalism.,
M.A. (Ed), Ph.D. (Ed).
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : ๘ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ของชาวดำบลสี่แก้วอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเรื่องนรกและสวรรค์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวดำบลสี่แก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อศึกษาอิทธิพลของความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ที่มีต่อชาวดำบลสี่แก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาพบว่า นรก คือสถานที่ลงโทษผู้ทำความชั่ว เป็นสถานที่ปราศจากความ สุข ความเจริญ มีแต่ความทุกข์ทรมาน เป็นภูมิที่ต่ำสุดในบรรดาภูมิทั้งหลาย เป็นส่วนหนึ่งของการเวียน ว่ายตายเกิด ไม่อาจพิสูจน์ได้ด้วยประสาทสัมผัส มีทั้งหมด ๔๕๗ ขุม กรรมที่ทำให้ไปบังเกิดในนรก เช่น ฆ่าสัตว์ เป็นต้น ส่วนสวรรค์คือสถานที่เสวยสุขของผู้ทำความดี มี ๖ ชั้น (ไม่รวมพรหมโลก ตามนัยคัมภีร์วิภังค์) การตั้งชื่อสวรรค์เหล่านี้ตั้งตามชื่อเทวดาผู้ปกครอง และลักษณะหรือสมบัติของ สวรรค์ กรรมที่ทำให้ไปบังเกิดในสวรรค์ เช่น การให้ทาน เป็นต้น พระไตรปิฎกไม่ได้ระบุสถานที่ตั้งของนรกและสวรรค์ไว้ชัดเจน แต่คัมภีร์ในยุคหลังซึ่งได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์ในศาสนา พราหมณ์กล่าวว่า สวรรค์ตั้งอยู่เหนือเขาพระสุเมรุ ส่วนนรกตั้งอยู่ภายใต้, อายุของนรกและสวรรค์มี ระยะเวลาอย่างน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการกระทำกรรมของผู้ที่ไปบังเกิด

ด้วยชาวพุทธไทยมีความเชื่อเพื่อพ่อแม่ ดังนั้น จึงนิยมทำบุญ การทำบุญเกิดจากความเชื่อว่ามีอานิสงส์ทำให้ไปบังเกิดในสุคติภูมิ การถือตามคอง ๑๔ ของชาวดาบลิ่แก้ว พบว่า มีการถือตามได้น้อยลงเมื่อเทียบกับในอดีต สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการรับวัฒนธรรมต่างชาติมากเกินไป ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมตนเอง ชาวดาบลิ่แก้วนิยมให้ทานและรักษาศีลอยู่เป็นนิจ การทำทานของชาวบ้านคือการตักบาตรพระเวลาเช้าและการไปทำบุญตักบาตรที่วัด การทำบุญอุทิศน์ชาวดาบลิ่แก้วก็ยังคงถือตามได้อย่างเคร่งครัด เพราะมีความกตัญญูทวดที่ต่อบิดามารดาตน ซึ่งการทำบุญอุทิศน์เป็นการได้ทำทานกับพระสงฆ์ด้วย

อิทธิพลความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ที่มีต่อการศึกษาคือ ชาวดาบลิ่แก้วได้รับการปลูกฝังเรื่องนรก-สวรรค์จากบรรพบุรุษมาโดยลำดับและมีความเชื่อยังลึกกลงในจิตใจแล้ว ส่วนหนึ่งได้รับการอบรมจากพระสงฆ์ ครูอาจารย์และผู้รู้ศาสนา, ด้านจิตใจ พบว่า จิตใจมีความสำคัญในการพูดและกระทำ หากรู้สึกว่าได้ทำผิดพลาดก็จะเกิดความกังวลใจ ถ้าวัดจะได้รับโทษตามคำสอนศาสนา แต่หากได้ทำคุณงามความดีก็จะมีผลสบายใจ, ด้านพฤติกรรม พบว่า คนเรามีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บางคนก็ได้สั่งสมบุญบารมีมาดี สามารถที่จะตั้งตนในศีลธรรมได้โดยไม่ต้องมีเงื่อนไขบังคับ แต่บางคนต้องอาศัยการฝึกฝนอบรม พฤติกรรมมีความสำคัญเพราะเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น จึงต้องควบคุมหรือประคับประคองให้ตั้งอยู่ในหลักศีลธรรมตามคำสอนพระพุทธศาสนา, ด้านสังคม พบว่า หากปัจเจกชนมีศีลธรรม สังคมก็จะมีผลสงบ การดำรงตนควรถือหลักธรรมมาธิปไตยคือถือความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่ทำดีเพราะต้องการคำสรรเสริญหรือไม่ทำชั่วเพราะกลัวถูกติเตียน, ด้านการปกครอง พบว่า หากกฎหมายเป็นกฎที่ไม่ประกอบด้วยธรรม ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามใจหรือตามกิเลสของคน เพราะมนุษย์เป็นผู้กำหนดขึ้น แต่หลักศีลธรรมไม่อาจเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นความจริงแห่งธรรมชาติ หลักศีลธรรมมีความเกี่ยวข้องต่อการปกครอง คือเมื่อคนกลัวตกรนรก ก็จะไม่ทำชั่วหรือทำน้อยลง เมื่อต้องการไปสวรรค์ ก็จะทำดีโดยไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งจะทำให้สังคมเราปกครองง่ายขึ้น

Thesis Title : A Study of Belief on Hell and Heaven of in Seekeao Sub-district, Villagers, Muang district, Roi-et Province

Researcher : Phra Baidika KampunDhammadinno

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: PhramahaPramuanThânadatto, Pali VI, B.A.(Thai),P.G.Dip.in I.P.R.(Phi.&Religion), M.A. (Ling.),M.A. Ph.D. (Pali& Bud.)

: Assist.Prof.Dr.Sowit Bamrungphak, Pali VII,B.A.(Phi.),M.A.(Bud.),Ph.D.(Buddhist Studies)

: Prayoon Saengsai Pali.IV, B.A., M.A.(Ed),P.G.DIP.in Journalism Ph.D.(Ed)

Data of Graduation : 8/ February / 2013

ABSTRACT

The main objectives of this thesis are: (1) to study the concept hell and heaven as depicted in Theravada Buddhism; (2) to study lifestyle of the people in Seekeao Sub-district as well as the ways they engage with Buddhist practices; and (3) to study the influence of belief on hell and heaven of the people in Seekeao Sub-district, Muang district, Roi-et Province.

The result of the study found that hell was the undesirable place and empty of prosperity; it was stood as the place of punishment for those who committed evil-unwholesome deeds. It was said that there are 457 holes of hell and the causes that led one to be born in hell were unwholesome deeds- killing for instance. On the contrary, heaven was considered as the desirable place and full of joy; the name of heaven was named according to its ruler and environment. It was the good and wholesome deeds that led one to be born in the heaven.

Although the Tipitaka (Pali Canon) didn't report the exact location of hell and heaven, the later Buddhist literature, which got influence from Brahmanism, mentioned that heaven located at the Sumeru Mountain; while, below the mountain was the domain of hell. The date and time in heaven and hell were somewhat different from each other; it was depend on the deeds of those who had been born in those places.

The beings in the hell realm would be punished with heavy punishment or light penalty depending on the Kamma that they committed. While, in the heaven there were full of joyful atmosphere. In Tipitaka, there was a report about the belief on hell and heaven thus the King Payasi do not believe on hell and heaven. Nevertheless, he was later convinced by Venerable Kumarakassapa. Actually, hell and heaven were referred to the unsatisfactoriness occurring in the mind of a person, while light feeling and happiness were confined to heaven in which we can experience in this very life. Positively, the belief on hell could make a person fear of doing bad actions because such actions would lead him or her to be born in hell; on the other hand, cultivating good was a promise for being born in the heaven.

In the past, Thai Buddhists were likely to make merit by various means especially through their traditional practices name Kong 14. But with the influence of western and eastern culture, they were gradually ignored about the concept of hell and heaven.

In the case of this study, the Buddhists living in Seekeao Sub-district were still likely to observe morality and offering support to the Sangha Order. Their daily practices were to offer food to the monks in the morning.

Moreover, this study found that the belief on hell and heaven had play very important role on lifestyle of the people in Seekeao Sub-district. They were educated generation to generation, the causes and effects of actions that led a person to be born in the hell and that of heaven. The monks and an old-educated man were placed as the spiritual leaders who guided the social member to walk in the right way of living. Mentally, the people who believe on hell and heaven were afraid of doing unwholesome deeds and did believe that there was really a punishment after death as recorded in the Buddhist literature. Psychically, some people were faithfully practice the Buddha-dhamma without any expectation, and some were still hesitated. However, in the social level, if the members of the society believe on hell and heaven, the social crisis would not arise. There was no need of law and social regulation in the society, where the people respect to the right of each and other. The people would not engage in bad deeds because such action led them to be born in the hell; on the contrary, they would cultivate good in order to be born in the heaven, the desirable place. Thus, human civilization would be empty of negative social problem and easy to manage in the right way of livings.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือเมตตานุเคราะห์จากผู้มีอุปการคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณ พระมหาประมวล ฐานตฺโต, ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ และดร.ประยูร แสงใส กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสนอแนะข้อคิดความเห็นและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลทำวิทยานิพนธ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลและยืมหนังสือ

ขออนุโมทนาบุญกุศลของญาติโยมที่ได้ให้ความอุปถัมภ์ในด้านปัจจัยสี่ ทำให้ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน

ขอขอบคุณโยมบิดามารดาที่ได้ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง คือการให้กำเนิดชีวิต ทำให้ได้เจริญงอกงามในบวรพระพุทธศาสนา ได้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและพระศาสนา

คุณประโยชน์ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้าจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ หากจะพึงมีผู้วิจัยขอน้อมอุทิศบูชาคุณพระพุทธศาสนา บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้ให้ชีวิตและปัญญาในการดำเนินชีวิต

อนึ่งขอให้ท่านผู้มีส่วนในการช่วยงานนี้จึงเป็นผู้มีส่วนในกุศลวิยาทานโดยทั่วกัน เทอญ

พระใบฎีกาคำปุ่น ฐมฺมทินฺโน

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕